

Steigen kommune
Leinesfjord

8283 LEINESFJORD

STEIGEN KOMMUNE Servicekontoret	
Løpenr.: 735/19	Saksbeh. NH
20 FEB 2019	
A. J. nr. 19/211	W. nr. 2
A. J. nr. 107	
Kopi til: Papirkopi til Aelberg	

Vår dato: 20.02.2019
Vår referanse: 18/16556- 5
JournalpostId: 19/23029
Deres dato:
Deres referanse:
Org.nr: 964 982 953

Meld. St. 15 Leve hele livet og fylkeskommunen

Nordland fylkes eldreråd har behandlet Meld. St. 15 Leve hele livet – på flere møter og ønsker at det skal fremmes en sak i fylkestinget om fylkeskommunen sin rolle i reformen. Fylkeseldrerådet har laget et utkast til sak med tiltak man eldrerådet mener fylkeskommunen bør ha gjennomføre.

På møte 11.02.2019 fattet fylkeseldrerådet følgende vedtak:

Nordland fylkes eldreråd viser til innspillene til endring ovenfor. Administrasjonen tar dette med i utarbeidelse av sak om «Leve hele livet» til fylkestinget. De kommunale eldrerådene kontaktes og bes om innspill og oppfordres til å følge opp reformen i egen kommune.

Vedlagt sendes utkast til sak og kommunale eldreråd bes om å komme med **innspill innen fredag 12. april.**

Det understrekes at det ikke er fylkeseldrerådet som legger frem denne saken for fylkestinget, men fylkeseldrerådet kan som samarbeids- og rådgivende organ for fylkestinget komme med forslag og råd i fylkeskommunale saker.

Med vennlig hilsen

Tone-Lise Fische
rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Alstahaug kommune	Strandgata 52	8800	SANDNESSJØEN
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Ballangen kommune	Postboks 44	8546	BALLANGEN
Beiarn kommune	Moldjord	8110	MOLDJORD
Bindal kommune	Oldervikveien 5	7980	TERRÅK
Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Bø kommune	Veaveien 50	8475	STRAUMSJØEN

Adresse: Postmottak Fylkeshuset
8048 Bodø

Tlf.:
E-post: post@nfk.no

Stabsavdelingen
Fylkestingets kontor
Tone-Lise Fische
Tlf: 75 65 04 14

Besøksadresse: Prinsensgate 100

Hovedmottakere:

Dønna kommune	Krunhaugen 1	8820	DØNNA
Evenes kommune	Postboks 43	8539	BOGEN I OFOTEN
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Flakstad kommune	.	8380	RAMBERG
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Grane kommune	Industriveien 2	8680	TROFORS
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	STOKMARKNES
Hamarøy kommune	Oppeid	8294	HAMARØY
Hattfjelldal kommune	O.T.Olsens vei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN
Herøy kommune	Silvalveien 1	8850	Herøy
Leirfjord kommune	Skoledalsveien 39	8890	Leirfjord
Lurøy kommune	Rådhuset	8766	LURØY
Lødingen kommune	Postboks 83	8411	LØDINGEN
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	Ørnes
Moskenes kommune	Rådhuset	8390	REINE
Narvik kommune	Postboks 64	8501	NARVIK
Nesna kommune	Movegen 24	8700	NESNA
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO I RANA
Rødøy kommune	Rådhuset	8185	VÅGAHOLMEN
Røst kommune	Rådhuset	8064	RØST
Saltdal kommune	Kirkegata 23	8250	ROGNAN
Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND
Steigen kommune	Leinesfjord	8283	LEINESFJORD
Sømna kommune	Kystveien 84A	8920	SØMNA
Sørfold kommune	RÅDHUSET	8226	STRAUMEN
Tjeldsund kommune	Rådhuset	9444	HOL I TJELDSUND
Træna kommune	Postboks 86	8770	TRÆNA
Tysfjord kommune	Postboks 104	8591	KJØPSVIK
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Vega kommune	Rørøyveien 10	8980	VEGA
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	LEKNES
Vevelstad kommune	Kommunehuset	8976	VEVELSTAD
Værøy kommune	Sørland 33	8063	VÆRØY
Vågan kommune	Postboks 802	8305	SVOLVÆR
Øksnes kommune	Storgata 27	8430	MYRE

Nordland fylkeskommunes rolle i eldrereformen *Leve hele livet*

1. Et aldersvennlig samfunn

«Å bare bygge ut dagens tjenestetilbud i takt med den demografiske utvikling vil ikke være tilstrekkelig for å møte de nye eldregenerasjonene. Denne meldingen inviterer derfor de eldre selv og befolkningen for øvrig til å være med på å skape et mer aldersvennlig Norge. Aldringen av befolkningen berører alle samfunnsområder, markeder og sektorer»

1.1 Eldrestyrt planlegging

Tiltak	Samarbeid med	Resultatmål	Ressursbehov	Tidsplan
Det må stimuleres til at eldrerådene må inviteres inn i arbeidet med å kartlegge egne lokalsamfunn og legge konkrete planer for å gjøre fysiske og sosiale omgivelser, transport, service og tjenestetilbud mer aldersvennlige.	Fylkeseldrerådet Kommunene Kommunale eldreråd	Eldrerådene er involvert i kartlegging i egne lokalsamfunn	Ingen	2020-2023
Fylkeskommunen skal involvere andre aktører som pensjonistforeninger, seniorsentre, frivilligsentraler og frivillige organisasjoner i arbeidet med å få et mer aldersvennlig samfunn. Medvirkningsmetoden «seniortråkk» bør brukes til dette.	Pensjonistforeninger seniorsentre Organisasjoner	Eldrerådene skal kjenne til eldretråkk som metode, eller andre medvirkningsmetoder	Ingen	
Eldre skal i større grad oppnevnes i forbindelse med oppretting av relevante utvalg	Politiske partier	Eldrerepresentasjon i kommuner og i fylkeskommunen i Nordland	Ingen	
Eldreråd gis talerett i kommune- og fylkesting		Eldre blir mer synlig i kommune	Ingen	

		styrer og fylkesting		
--	--	----------------------	--	--

1.2 Velferdsteknologi

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Økt fokus på og utvikling av velferdsteknolog		God forståelse for velferdsteknologi		
Stimulere til at kommunene legger til rette for at eldre/uføre kan få bo lengst mulig hjemme		Flere bedre tilpassede boliger		
Trygghet, gjennom for eksempel alarmsystemer, må tilbys de som trenger det		Flere eldre føler seg trygge		

1.3 Frivillighet

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Stimulere til at det lages frivilligplaner i alle kommunene, hvor det også må komme frem hvordan kommunen ønsker å samarbeide med frivillig sektor på området omsorg		Flere frivilligplaner i kommunene og bedre rammevilkår for		
Stimulere til at det etableres frivilligsentraler i alle kommuner		Flere frivilligsentraler i kommunene		
Stimulere til at det arrangeres frivillighetskonferanse, evt arrangere frivillighetskonferanse		Frivillighetskonferanser		
Samarbeidsavtale med frivillige organisasjoner som arbeider for eldre, f. eks. besøksvennordning.				

1.4 Det digitale samfunnet

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Brukervennlige digitale tjenester og tilbud til dem som ikke behersker slike medier	Eldreråd Eldre-organisa-sjoner Senior-sentre			
Stimulere til at det etableres en fast organisert tjeneste f.eks. via folkebibliotek, frivillighetssentral, kommunalt servicekontor, hvor eldre kan henvende seg ved behov for hjelp med digitale tjenester.				

1.5 Universell utforming

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Påse at lovverk om universell utforming følges opp på en god måte blant annet gjennom brukermedvirkning. For eksempel bør det være teleslynge på alle møterom.				

1.6 Utvikle seniorbedrift som metode

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Utvikle seniorbedrift som metode/eldreentreprenørskap Silver economy	NHO, LO, Virke og andre arbeidsgiver og arbeidstaker-organisasjoner.	Flere senior-bedrifter		

1.7 Aldersvennlige byer - Europeisk seniorhovedstad

Tiltak	Samarbeid med	Resultatmål	Ressursbehov	Tidsplan
Aldersvennlige byer - Europeisk seniorhovedstad				

Tiltak i eksisterende fylkeskommunale planer

Tiltak	Plan	Samarbeid med	Resultatmål	Tidsplan
Formalisere samarbeid med Husbanken om utvikling av boligsosialt program	Regional folkehelse plan 3.5.1	Husbanken	Flere eldre kan bo lengre i eget hjem	
Løfte kunnskap om eldres behov og ressurser inn i aktuelle politiske saker	Regional folkehelse plan 7.1.3	kommuner	Mer eldreperspektiv	
Sikre at eldres behov blir tatt inn i anbudsprosesser på kollektivmaterieil	RPF 7.3.1	Fylkeskommunen	Transporttilbud som flere eldre kan benytte seg av.	
Informere om gode lokale transporttilbud/løsninger	RPF 7.3.2	Fylkeskommunen/kommunene	Transporttilbud som flere eldre kan benytte seg av.	
TT-ordningen skal brukes aktivt for å få økt aktivitet blant eldre og ordningen må gjelde også etter at man er flyttet til omsorgssenter/sykehjem.	EP s 10	Fylkeskommunen	Gi eldre bedre mulighet til å komme seg rundt	

2. Aktivitet og fellesskap

«Leve hele livet er en reform for aktivitet, deltakelse og sosialt fellesskap. Målet er å ta vare på Eldres forhold til familie, venner og sosialt nettverk og skape gode opplevelser og møter på tvers av generasjonene. Fysisk, sosial og kulturell aktivitet skal være tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov. Når livet blir ekstra sårbart, skal eldre få mulighet til samtale, motivasjon og støtte»

2.1 Kultur, møteplasser og Den kulturelle spaserstokken

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Flest mulig eldre må få mulighet til å benytte tilbud i regi av Den kulturelle spaserstokken (DKSS).		Flere eldre får tilbud om DKSS		
Evaluere kriterier for Den kulturelle spaserstokken.				
Mer samarbeid mellom virkemiddelordningene som Den kulturelle spaserstokken, Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle meisen, for å få mer ut av ressursene.		Flere og bedre DKSS-tilbud		
Ved etablering av aktivitetssenter/møteplasser i kommunen må forholdene legges til rette også for kulturelle aktiviteter.				
Transportmuligheter må vies spesiell oppmerksomhet i forbindelse med større kulturarrangementer/kulturbegivenheter. Arbeide for kulturtransporttilbud for eldre.				
Etablere fysiske møteplasser med benker og bord som innbyr til fysisk aktivitet året rundt.				
Etablere kulturtransportordning for eldre				

2.2 Fysisk aktivitet

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Tiltak for eldre skal inngå i kommunale og fylkeskommunal planer				
Tiltak for eldre skal inngå samarbeidsavtaler med kommuene				

2.3 Generasjonsmøter

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Tiltak for at unge og eldre møtes, som samarbeid mellom skole og eldreomsorg, eller konferanser med Generasjonsperspektiv.				
Kontakt og samarbeid mellom ungdomsråd og eldreråd				
Samarbeid mellom den kulturelle spaserstokken, -skolesekken og –meisen.				

2.4 Ensomhet og psykisk helse

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Bekjempe ensomhet og styrke det psykiske helsetilbudet for eldre.				
Styrke TT-kortordningen				
Ledsagerbevisordningen må gjøres bedre kjent.				
Kollektivtilbudet forbedres og alle skal ha mulighet for å oppsøke butikker og serviceinstitusjoner minst en gang i uka.				

Tiltak i eksisterende planer

Tiltak	Plan	Resultat-mål	Samarbeid	Tidsplan
Kollektivtransport skal gjøres til førstevalget ved reiser i byer og regioner.	Regional transportplan RTP	Bedre mulighet til å komme seg rundt for eldre som ikke kjører bil selv		I perioden
Underpunkt: Tilrettelegging med sikte på å øke bruken av kollektivtilbudene. Videreutvikle kollektivtrafikken i distriktene i lys av bosetting skole og regionstruktur	RTP	Flere eldre får tilgang til kollektivtransport	kommunene	
Underpunkt: Skape nye reisemuligheter og sikre bedre korrespondanse. Styrke dialogen mellom transportaktørene om korrespondanse og sammenhengende reiser. Komme tidlig inn i kommunenes areal- og reguleringsplanarbeid for å sikre kollektivtransportens interesser.	RTP	Flere eldre får tilgang til kollektivtransport	Transportselskaper	Gi eldre bedre mulighet til å komme seg rundt
Underpunkt: Utforme buss-, båt- og ferje universelt Styrke brukermedvirkningen knyttet til universell utforming	RTP	Mer og bedre universelt utformet kollektivtransporttilbud	FFO SAFO Eldreorganisasjoner	Gi flere eldre mulighet til å bruke kollektivtransport

3. Mat og måltider

«Leve hele livet er en reform for større matglede. Målet er skape gode måltidsopplevelser og redusere underernæring. God mat er grunnleggende for god helse og livskvalitet gjennom hele livet. Eldre skal få næringsrik mat som både ser god ut, dufter godt og smaker godt. Maten skal være tilpasset den enkeltes behov og serveres i en hyggelig ramme. Eldre bør få større mulighet til å velge hva de vil spise, og når de vil spise og dele et godt måltid med andre»

3.1 Sunnere og bedre mat på eldreinstitusjoner

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Gjennom blant annet avtaler med kommunene og tilbud om kurs, systematisk arbeide for et sunt og godt kosthold i eldreinstitusjoner og eldrecentre	Kommuner			
Gjennom blant annet avtaler med kommunene stimulere til at måltider på institusjoner utvikles sammen med pasienter, brukere og pårørende.	Kommuner			
Heve det fagige nivået innen helsetjenesten på mat og ernæring		Mer kompetanse i sykehjemssektoren på mat og ernæring		

Tiltak i eksisterende planer

Tiltak	Plan	Resultat-mål	Samarbeid med	Tidsplan
Spre nasjonale normer og anbefalinger om helsefremmende institusjoner	RFP			
Utvikle informasjonsmateriell	RFP			

4. Helsehjelp

«Leve hele livet er en reform for å skape de eldres helse- og omsorgstjenester, der det viktigste spørsmålet er: Hva er viktig for deg? Eldre skal føle seg verdsatt og sett og involveres i beslutninger som angår dem selv. Eldre skal få mulighet til å leve hjemme så lenge som mulig, og få støtte til å mestre hverdagen, på tross av sykdom og funksjonssvikt. Samtidig skal de ha trygghet for å få hjelp når de trenger det. Når livet går mot slutten, skal de få god lindrende omsorg og pleie»

4.1 Forebyggende helsearbeid og rusforebyggende arbeid

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Gjennom avtale med kommunene stimulere til at det etableres forebyggende hjemmebesøk ved fylte 75 år				
Stimulere til økt innsats til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor pleie og omsorg, samt geriatri.				
Gjennom avtale med kommunene stimulere til økt fokus på forebyggende arbeid gjennom økt satsing på folkehelsearbeid, herunder hverdagsrehabilitering.				
Få ut fakta om risikofylt alkoholbruk og skadevirkninger av de eldres helse				

4.2 Minoriteter

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Minoritetsbefolkningen må sikres god tolketjeneste når behovet oppstår, for eksempel i møte med helsetjenesten og myndigheter.				
Minoritetsungdom og samer må oppfordres til å ta utdanning innen helse og omsorg. Det blir stadig flere eldre med innvandringsbakgrunn, og da blir det spesielt viktig med noen som kan språket.				

4.3 Tannhelse

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Ta initiativ til etablering av samarbeidsavtale med kommunene innen tannhelseområdet.				
Tannhelsetjenesten skal ha et tilfredsstillende tilbud på eldreinstitusjoner i kommunene.				

5. Sammenheng i tjenestene

«Leve hele livet er en reform for å skape et mer sammenhengende tjenestetilbud til eldre og deres pårørende. Målet er å gi eldre økt trygghet og forutsigbarhet gjennom pasientforløp og overganger mellom eget hjem, sykehus og sykehjem og færre ansatte å forholde seg til. Målet er også å ta vare på de som tar vare på sine nærmeste, og gi pårørende støtte og avlastning, slik at de ikke sliter seg ut»

5.1 Samarbeid

Tiltak	Samarbeid med	Resultat-mål	Ressurs-behov	Tidsplan
Samarbeid på tannhelseområdet				
Samarbeidsavtale med Helse Nord				

Høringsutkast fra Fylkesmannen i Nordland, 15.02.2019:

Utkastet til *Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland* er utformet i samsvar med [Landbruksdirektoratets instruks for regionale miljøtilskudd](#), datert 25.01.2019.

Under hvert tiltak (tilskuddsordning) har vi referert:

- Målet for tiltaket slik det er formulert av Landbruksdirektoratet i instruksen
- Teksten i forskriftsmalen fra Landbruksdirektoratet
- Vårt forslag til formulering av teksten for hvert tiltak.

Svart skrift viser hva som er standard formuleringer i malen. **Rød** skrift er våre forslag til regionale tilpasninger innenfor rammen av den nasjonale instruksen for regionale miljøtilskudd.

For hver søknadsomgang vil vi lage et veiledningshefte. I dette vil beskrivelsen av hvert enkelt tiltak blant annet inneholde:

- Målet for tiltaket
- Formuleringene i forskriften
- Utdypende informasjon om tiltaket
- Skjøtselsråd
- Sats for tilskudd

Utkast til:

Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Nordland

Hjemmel: «LOV-1995-05-12-23-§3, LOV-1995-05-12-23-§18, delegering 23.11.2018 av myndighet til fylkesmannen etter jordloven § 18 gitt av Landbruks- og matdepartementet»

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med tilskudd etter forskriften er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder i **Nordland** fylke.

§ 3 Grunnvilkår

Tilskudd etter denne forskriften kan gis til

- a) foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, og må være registrert i Enhetsregisteret.

- b) beitelag kan søke tilskudd for drift etter § 5 Drift av beitelag. Med beitelag menes i denne forskriften sammenslutninger som er registret som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret, og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Kapittel 2 Kulturlandskap

§ 4 Drift av bratt areal

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til drift av bratte arealer for å holde arealene i hevd og ivareta et åpent kulturlandskap.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for drift av jordbruksareal med hellingsgrad på [1:5 eller brattere, eller 1:3 eller brattere] for å ivareta kulturlandskapet.

Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar per foretak det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasser: overflatedyrka og fulldyrka 1:3, overflatedyrka og fulldyrka 1:5, fruktdyrking 1:3, fruktdyrking 1:5, innmarksbeite 1:3, innmarksbeite 1:5.*

**Ved jordbruksoppjøret i 2018 ble det bestemt at tilskudd for drift av bratt areal skal gis i alle fylker unntatt Østfold, Akershus, Vestfold og Finnmark, Jf. Prop. 94 s (2017-2018).*

Tilskuddet kan ikke avgrenses til gitte områder, dvs. at tiltaksklassene overflatedyrka og fulldyrka 1:3 og overflatedyrka og fulldyrka 1:5 må benyttes i hele fylket. Fylkesmannen kan velge hvorvidt de øvrige tiltaksklassene skal nyttes.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 4 Drift av bratt areal :

Det kan gis tilskudd for drift slått av jordbruksareal med hellingsgrad på 1:5 eller brattere for å ivareta kulturlandskapet.

Tiltaksklasser: Overflatedyrka og fulldyrka 1:5

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 5 Drift av beitelag

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til samarbeid om beiting med sikte på god utnyttelse av beiteressurser i utmark og effektivt tilsyn med minst mulig tap av dyr. Slikt samarbeid kan gjelde tilsyn, sanking og ettersyn og vedlikehold av gjerder og installasjoner.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for drift av beitelag som oppfyller vilkårene i § 3b.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere bestemmelser om antall medlemmer i beitelaget, krav til tilsyn med dyrene på beite og årlig rapportering om driften.

Tiltaksklasser: storfe/hest, småfe.

Tilskuddet utmåles per dyr sluppet på utmarksbeite.

Vårt forslag til tekst i § 5 Drift av beitelag:

Det kan gis tilskudd for drift av beitelag som oppfyller vilkårene i § 3b.

Beitelaget må ha minst 2 aktive medlemmer, det vil si medlemmer med egne besetninger som deltar i beitelagsaktivitetene.

Laget må organisere effektivt og forsvarlig tilsyn og sanking av dyr i beiteområdet.

Tiltaksklasser: **Storfe/hest, småfe.**

Tilskuddet utmåles per dyr sluppet på utmarksbeite.

§ 6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til beiting av verdifulle jordbruksarealer for å holde arealene i hevd, samt bevare et jordbrukspreget og åpent landskap.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbruksarealer.

Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar eller dyr det kan gis tilskudd for. Fylkesmannen kan fastsette nærmere bestemmelser om beitetrykk og varighet av beitingen.

Fylkesmannen skal bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for.

Fylkesmannen kan bestemme om tilskuddet skal utmåles per dekar eller per dyr.

Vårt forslag til tekst i § 6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark:

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbruksarealer.

Tilskuddet kan omfatte verdifulle innmarksareal i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL), i Vegaøyen verdensarvområde, samt i lokalt verdifulle jordbrukslandskap prioritert av kommunen.

Fylkesmannen fastsetter et maksimalt antall dekar per kommune og bestemmer hvilke områder tilskuddet skal gjelde for.

Beitesesongen skal vare mer enn 8 uker i søknadsåret.

Tilskuddet utmåles **per dekar**.

§ 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til beiting i verdifulle jordbrukslandskap for å holde arealene i hevd, samt bevare et jordbrukspreget og åpent landskap. Beiting kan også ivareta kulturbetinget naturmangfold i utmark.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark.

Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dyr det kan gis tilskudd for. Fylkesmannen kan fastsette nærmere bestemmelser om varighet av beitingen. Fylkesmannen skal bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for.

Tiltaksklasser: storfe/hest, småfe

Tilskuddet utmåles per dyr.

Vårt forslag til tekst i § 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark:

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark.

Tilskuddet kan omfatte verdifulle utmarksareal i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL), i Vegaøyen verdensarvområde, samt i lokalt verdifulle jordbrukslandskap prioritert av kommunen.

Fylkesmannen fastsetter et maksimalt antall dekar per kommune og bestemmer hvilke områder tilskuddet skal gjelde for.

Beitesesongen skal være mer enn 8 uker i søknadsåret.

Tiltaksklasser: Storfe/hest, småfe

Tilskuddet utmåles per dyr.

§ 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til å holde verdifulle jordbruksområder i hevd og hindre gjengroing.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for slått av fulldyrka eller overflatedyrka areal for å opprettholde verdifulle jordbrukslandskap.

Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for. Fylkesmannen skal bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap

Det kan gis tilskudd for slått av fulldyrka eller overflatedyrka areal for å opprettholde verdifulle jordbrukslandskap.

Tilskuddet kan gis i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL), Vegaøyen verdensarvområde, samt i lokalt verdifulle jordbrukslandskap prioritert av kommunen.

Fylkesmannen godkjenner etter forslag fra kommunen hvilke areal som skal inngå i tilskuddsordningen.

Fylkesmannen kan sette en øvre grense for antall dekar per foretak.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 9 Skjøtsel av [åkerholmer og gårdsdammer]

Kapittel 3 Biologisk mangfold

§ 9 Slått av slåttemark [slåttemyr og slåttemark]

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til slått av den utvalgte naturtypen slåttemark for å ivareta eller forbedre naturtypen.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for slått av [slåttemark og slåttemyr] som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase.

Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasse: svært viktig, viktig, lokalt viktig.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 9 Slått av slåttemark:

Det kan gis tilskudd for slått av slåttemark som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret.

Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase.

Tiltaksklasser: **Svært viktig, viktig**

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 10 Beiting av kystlynghei

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at naturtypen kystlynghei blir ivaretatt gjennom beiting.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for beiting av kystlynghei som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Kystlyngheia skal være registrert i miljødatabasen Naturbase eller kartlagt og registrert av fylkesmannen.

Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for, og fastsette nærmere bestemmelser om beitetrykk og varighet av beitingen. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar eller dyr det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasse: Svært viktig, viktig, lokalt viktig.

Tilskuddet utmåles per dekar eller dyr.

Vårt forslag til tekst i § 10 Beiting av kystlynghei:

Det kan gis tilskudd for beiting av kystlynghei som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret.

Kystlyngheia skal være registrert i miljødatabasen Naturbase eller kartlagt og registrert av fylkesmannen.

Innenfor beiteområdet må 50 % av det totale arealet være dekket av kystlynghei, og det må være minimum 10 dekar kystlynghei per sau.

Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Beitesesongen i kystlyngheia skal vare mer enn 6 måneder i søknadsåret.

Beitedyrene skal per 31.7 i søknadsåret være minst ett år eller eldre

Tiltaksklasser: **Svært viktig, viktig, lokalt viktig.**

Tilskuddet utmåles **per dyr.**

§ 12 Brenning av kystlynghei

§ 11 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til slått eller beite av arealer med særlig verdi for plante- og dyrelivet, opparbeidet gjennom tidligere tiders jordbruksdrift.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for [slått eller beite] av [biologisk verdifulle arealer] som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Fylkesmannen skal bestemme hvilke arealer tilskuddet gjelder for. Fylkesmannen kan også fastsette nærmere bestemmelser for tiltaket, herunder bestemmelser om beitetrykk og varighet av beitingen. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasser: slått, beiting.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 11 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer:

Det kan gis tilskudd for beite av biologisk verdifulle arealer som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet blir ivaretatt eller forbedret.

Tilskuddsordningen omfatter naturtypene artsrike veikanter, hagemark, beiteskog, åpen kalkmark og edellauvskog.

Arealet skal være registrert i miljødatabasen Naturbase som svært viktig (A-lokalitet) eller viktig (B-lokalitet).

Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Beiteområdet skal være inngjerdet, eller på annen måte være avgrenset for beitedyra. Beitingen skal starte tidlig i sesongen, og beitetrykket skal være stort nok til å opprettholde en typisk beitemarksflora.

Tiltaksklasse: Beiting.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 12 Skjøtsel av trua naturtyper

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til slått eller beite for å ta vare på trua naturtyper som er kulturbetinget. Trua naturtyper er definert etter Norsk rødliste for naturtyper 2018. Dette tiltaket vil kun gjelde trua naturtyper i jordbrukslandskapet, som er avhengig av slått eller beite for å bli ivaretatt.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for [slått eller beite] av [trua naturtyper] i jordbrukslandskapet som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet i naturtypen blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase.

Fylkesmannen skal bestemme hvilke trua naturtyper tilskuddet gis for. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for, samt bestemmelser om beitetrykk og varighet av beitingen. Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder i fylket tilskuddet gjelder for.

Tiltaksklasse: Slått/rydding, beiting.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 12 Skjøtsel av trua naturtyper:

Det kan gis tilskudd for beite av trua naturtyper i jordbrukslandskapet som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet i naturtypen blir ivaretatt eller forbedret.

Tilskuddsordningen omfatter naturtypene strandeng, naturbeitemark og sanddynemark/ sanddyner.

Arealet skal være registrert i miljødatabasen Naturbase som svært viktig (A-lokalitet) eller viktig (B-lokalitet).

Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Beiteområdet skal være inngjerdet, eller på annen måte være avgrenset for beitedyra. Beitingen skal starte tidlig i sesongen, og beitetrykket skal være stort nok til å opprettholde en typisk beitemarksflora.

Tiltaksklasse: Beiting.

Tilskuddet utmåles per dekar.

~~§ 15 Skjøtsel av styvingstrær~~

~~§ 16 Soner for pollinerende innsekter~~

§ 13 Friarealer for gås i Trøndelag og Nordland

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er at hvitkinngås eller kortnebbgås kan beite på gras- eller kornarealer (fulldyrka eller overflatedyrka) uten å bli forstyrret eller jaget i beitesesongen. Tilskuddet gis som kompensasjon for ulempen som oppstår fra beitingen.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for fulldyrka og overflatedyrka gras- og kornarealer som stilles til disposisjon for beitende hvitkinngås eller kortnebbgås i Trøndelag og Nordland.

Fylkesmannen skal fastsette nærmere bestemmelser for tiltaket, inkludert i hvilke områder tilskuddet skal gjelde. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasser: Særlig tilrettelegging, høyt beitetrykk, moderat beitetrykk, lavt beitetrykk.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 13 Friarealer for gås i Trøndelag og Nordland:

Det kan gis tilskudd for fulldyrka og overflatedyrka gras- og kornarealer som stilles til disposisjon for beitende hvitkinngås eller kortnebbgås i Trøndelag og Nordland.

I Nordland kan det gis tilskudd til søkere i kommunene Vega, Herøy, Alstahaug, Træna, Bodø, Hadsel, Sortland, Øksnes og Andøy.

Tilskudd forutsetter at gåsa ikke jages.

Beitetrykket må være dokumentert av kommunen eller Norsk institutt for naturforskning (NINA).

Kommunen avgjør på bakgrunn av de tre siste registreringene av beitetrykk, og skjønnsvurderinger i søknadsåret, hvilken tiltaksklasse arealet skal plasseres i.

Tiltaksklasser: Høyt beitetrykk, moderat beitetrykk, lavt beitetrykk.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 18 Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl

Kapittel 4 Kulturminner og kulturmiljøer

§ 14 Drift av seter

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til drift av seteranlegg. Seterdrift med beitedyr bidrar til å holde arealer åpne, er gunstig for biologisk mangfold og viktig for formidling av tradisjon og kulturarv.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for drift av seteranlegg med melkeproduksjon. Produksjonsperioden skal vare minst seks uker per sesong. Melken som blir produsert skal leveres til meieri eller foredles på setra. Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk i døgnet per seter.

Tiltaksklasser: egen foredling, levering til meieri

Tilskuddet utmåles per seter, fordelt på antall foretak som har dyr på setra.

Vårt forslag til tekst i § 14 Drift av seter:

Det kan gis tilskudd for drift av seteranlegg med melkeproduksjon. Produksjonsperioden skal være minst seks uker per sesong. Melken som blir produsert skal leveres til meieri eller foredles på setra. Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk i døgnet per seter.

Tiltaksklasser: egen foredling, levering til meieri

Tilskuddet utmåles per seter, fordelt på antall foretak som har dyr på setra.

§ 20 Besøksseter

§ 15 Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til skjøtsel av automatisk fredete kulturminner, for å holde de synlige i jordbrukets kulturlandskap.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av [automatisk fredete kulturminner] etter lov av 6. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder tilskuddet skal gjelde for, samt hvilke automatisk fredete kulturminner som skal være tilskuddsberettiget. Fylkesmannen kan stille krav til beitetrykk eller til størrelsen av arealet som skal skjøttes rundt kulturminnet. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasser: beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 15 Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner:

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av **gravfelt og andre felt med automatisk fredete kulturminner** etter lov av 6. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet.

Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden. **Kulturminnet skal være registrert som «synlig over markoverflaten».** Det gis ikke tilskudd til skjøtsel av kulturminner som står oppført med «uavklart» vernestatus.

Skjøtselen skal omfatte selve kulturminnet og sikringssonen. Så fremt kulturminnemyndighetene ikke har bestemt noe annet, utgjør sikringssonen et fem meter bredt belte regnet fra den synlige ytterkanten av kulturminnet.

Tiltaksklasser: **Beiting, slått.**

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 16 Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner, for å holde de synlige i jordbrukets kulturlandskap.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av [enkelstående automatisk fredete kulturminner] etter lov av 6. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for i regional forskrift, samt hvilke automatisk fredete kulturminner som skal være tilskuddsberettiget. Fylkesmannen kan stille krav til beitetrykk eller til størrelsen av arealet som skal skjøttes rundt kulturminnet. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall kulturminner det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasser: beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per stykk.

Vårt forslag til tekst i § 16 Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner:

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av gravhauger og andre enkeltstående automatisk fredete kulturminner etter lov av 6. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Kulturminnet skal være registrert som «synlig over markoverflaten».

Det gis ikke tilskudd til skjøtsel av kulturminner som står oppført med «uavklart» vernestatus.

Skjøtselen skal omfatte både selve kulturminnet og sikringssonen. Så fremt kulturminnemyndighetene ikke har bestemt noe annet, skal sikringssonen utgjøre et fem meter bredt belte regnet fra den synlige ytterkanten av kulturminnet.

Tiltaksklasser: Beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per stykk.

§ 17 Skjøtsel av steingjerder [steingjerder, bakkemurer, trekker og alléer]

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til skjøtsel av kulturminner, for at de skal holdes vedlike og være synlige i kulturlandskapet.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for skjøtsel langs [steingjerder, bakkemurer, trekker og alléer] som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet.

Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for, samt nærmere angi kriterier for hvilke typer kulturminner som skal være tilskuddsberettiget. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall meter det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasser: bakkemurer, steingjerder, trekker/alleer.

Tilskuddet utmåles per meter.

Vårt forslag til tekst i § 17 Skjøtsel av steingjerder:

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av steingjerder som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet.

Tiltaksklasse: Steingjerder

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 24 Skjøtsel av nyere tids rydningsrøyser

§ 18 Skjøtsel av kulturhistoriske områder

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til områdeskjøtsel i form av beiting, slått eller rydding av vegetasjon for å opprettholde viktige kulturhistoriske jordbruksområder.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for [beiting, slått eller rydding] av jordbruksarealer innenfor utvalgte områder av kulturhistorisk verdi, som er gjennomført slik at områdets kulturhistoriske preg blir ivaretatt.

Fylkesmannen skal bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for

Tiltaksklasser: beiting, slått/rydding.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 18 Skjøtsel av kulturhistoriske områder:

Det kan gis tilskudd for beiting eller slått av jordbruksarealer innenfor utvalgte områder av kulturhistorisk verdi.

Skjøtselen skal være gjennomført slik at områdets kulturhistoriske preg blir ivaretatt.

Fylkesmannen skal etter innspill fra kommunene bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for, og setter en øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tiltaksklasser: Beiting, slått/rydding.

Kapittel 5 Friluftsliv

§ 26 Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet

Kapittel 5 Avrenning til vann

§ 27 Ingen jordarbeiding om høsten

§ 28 Gras på arealer utsatt for flom og erosjon

§ 29 Ingen jordarbeiding på flomutsatte arealer

§ 30 Direktesådd høstkorn og høstoljevekster

§ 31 Fangvekst som underkultur

§ 32 Fangvekster sådd etter høsting

§ 33 Grasdekte vannveier og grasstriper i åker

§ 34 Grasdekt kantsone i åker

§ 19 Kantsone i eng

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at arealer der det dyrkes flerårige urte-/grasvekster til fôr og som grenser mot vassdrag, ikke blir gjødslet eller sprøytet.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for å ha en kantsone i eng langs kanten mot vassdrag som ikke er gjødslet eller sprøytet i søknadsåret. Sonen det gis tilskudd for skal ha en bredde på minimum seks meter [*fire meter dersom dette bestemmes av fylkesmannen*], målt fra vassdragets normalvannstand, der minst fire [*to meter*] ligger på fulldyrka eller overflatedyrka areal. Kantsonen skal høstes ved slått eller beiting i søknadsåret. Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli.

Fylkesmannen skal bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall meter det kan gis tilskudd for.

Tilskuddet utmåles per meter.

Vårt forslag til tekst i § 19 Kantsone i eng:

Det kan gis tilskudd for å ha en kantsone i eng langs kanten mot vassdrag som ikke er gjødslet eller sprøytet i søknadsåret.

Sonen det gis tilskudd for skal ha en bredde på **minimum seks meter** målt fra vassdragets normalvannstand, der minst **fire meter** ligger på fullt dyrka eller overflatedyrka areal. Kantsonen skal høstes ved slått eller beiting i søknadsåret. Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli.

Fylkesmannen bestemmer hvilke områder tilskuddet gjelder for.

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 20 Fangdam

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at fangdammer utgjør et effektivt rensetiltak og at vegetasjon i tilknytning til fangdammene blir skjøttet. Tilskuddet skal kompensere for bortfall av produksjonsareal. Tilskuddet kan derfor bevilges årlig forutsatt at fangdammen har tilfredsstillende renseseffekt.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for fangdam som er etablert på eller i tilknytning til jordbruksareal. Fangdammen skal ha tilfredsstillende renseseffekt.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 21 Fangdam:

Det kan gis tilskudd for fangdam som er etablert på eller i tilknytning til jordbruksareal. Fangdammen skal ha tilfredsstillende renseseffekt.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 6 Utslipp til luft

§ 21 Spredning av husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at husdyrgjødsel blir spredt på mest mulig gunstig tidspunkt. Dette er viktig for å få best mulig opptak av næringsstoffene i avlingene, og redusere forurensning av vann og utslipp til luft.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest om våren eller i vekstsesongen. *[Dersom fylkesmannen fastsetter frist: Siste frist for spredning er (dato)].* Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter spredning i søknadsåret. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Tilskudd kan bare gis dersom all husdyrgjødsel som foretaket disponerer spres om våren eller i vekstsesongen.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 21 Spredning av husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen:

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest om våren eller i vekstsesongen.

Siste frist for spredning er 15. august.

Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter spredning i søknadsåret. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar.

Tilskudd kan bare gis dersom all husdyrgjødsel som foretaket disponerer spres om våren eller i vekstsesongen.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 22 Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir lagt rett ned på jorda (nedlegging) eller blandet direkte i jordsmonnet (nedfelling) i stedet for tradisjonell breispredning med gjødselkanon eller lignende.

Nedlegging og nedfelling av husdyrgjødsel motvirker tap av ammoniakk til lufta og er også gunstig med hensyn til vannmiljø.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling eller nedlegging. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. *[Dersom fylkesmannen fastsetter frist: Siste frist for spredning er dato].* Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter siste spredning i søknadsåret. Husdyrgjødsel og biorest som er spredd ved nedlegging i åpen åker må moldes ned innen to timer.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 22 Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel:

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling eller nedlegging. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar.

Siste frist for spredning er **15. august**.

Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter siste spredning i søknadsåret. Husdyrgjødsel og biorest som er spredd ved nedlegging i åpen åker må moldes ned innen to timer.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 23 Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at husdyrgjødsel blir blandet inn i jordsmonnet raskt etter spredning.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for nedmolding av husdyrgjødsel og biorest ved harving eller pløying innen to timer etter overflatespredning. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. *[Dersom fylkesmannen fastsetter frist: Siste frist for spredning er dato].* Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar.

Fylkesmannen kan bestemme hvilke områder tilskuddet gjelder for. Fylkesmannen kan sette nedre eller

øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 23 Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding:

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling eller nedlegging. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar.

Siste frist for spredning er 15. august.

Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter siste spredning i søknadsåret. Husdyrgjødsel og biorest som er spredd ved nedlegging i åpen åker må moldes ned innen to timer.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 24 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange

Formålet med tilskuddet:

Formålet med tilskuddet er å stimulere til bruk av tilførselsslager for spredning av husdyrgjødsel for å redusere jordpakking.

(Formålet er fastsatt av Landbruksdirektoratet, men er ikke tatt inn i selve forskriftsmalen)

Teksten i forskriftsmalen:

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter [§§ spredning vår/vekstsesong, nedfelling eller nedlegging, rask nedmolding].

Foretaket må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange.

Fylkesmannen skal bestemme hvilken kombinasjon av [§§ spredning vår/vekstsesong, nedfelling eller nedlegging, rask nedmolding] tilskudd for spredning av tilførselsslange kan gjelde for. Fylkesmannen kan sette nedre eller øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Vårt forslag til tekst i § 24 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange:

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter §§ spredning vår/vekstsesong, nedfelling eller nedlegging, rask nedmolding

Foretaket må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 8 Plantevern

§ 41 Ugrasharving i åker

§ 42 Ugrasbekjempelse i rødkulturer

Kapittel 9 Miljøavtale

§ 43 Miljøavtale

(Miljøavtale vurderes innført fra søknadsomgangen 2020.)

Kapittel 7 Generelle bestemmelser

§ 25 Utmåling og utbetaling av tilskudd

Tilskuddet utmåles etter satser fastsatt årlig av fylkesmannen i regionalt miljøprogram. Tilskuddet skal kun gis det året som tiltaket blir gjennomført.

§ 26 Søknad

Foretak som søker tilskudd skal benytte søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet. Søknadsfristen er **20. august** *[fylkesmannen kan velge å fastsette frist mellom 1. august og 20. oktober]*. For beitelag som søker tilskudd etter § 5 Drift av beitelag er fristen 15. november.

Dersom søknad leveres etter fristene i første ledd, reduseres tilskuddet med 1 000 kroner per dag inntil 20 dager etter fristens utløp. Tilskuddet kan ikke overdras til eie eller pant.

§ 27 Administrasjon, dispensasjon og klage

Fylkesmannen administrerer tilskuddene etter denne forskriften.

Vedtak om tilskudd fattes av kommunen. Fylkesmannen kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene om tilskudd fastsatt i denne forskriften.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages til fylkesmannen. Vedtak fattet av fylkesmannen i første instans kan påklages til Landbruksdirektoratet.

§ 28 Opplysningsplikt og kontroll

Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, fylkesmannen og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen.

Kommunen, fylkesmannen og Landbruksdirektoratet kontrollerer at utbetaling av tilskudd er riktige. Søker plikter å utlevere all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer tilskuddet. Opplysninger gitt i forbindelse med søknad om tilskudd kan også kontrolleres ved telling og måling på de eiendommer som foretaket benytter i driften.

§ 29 Avkorting av tilskudd

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har

- a) drevet eller driver sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet, eller
- b) gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.

Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket

- a) har oversittet de frister som kommunen, fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet har satt for å kunne utføre sine kontrolloppgaver i medhold av § 28 Opplysningsplikt og kontroll,
- b) har brutt bestemmelser i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging, eller
- c) ikke har ført journal over plantevernmidler som foretaket har benyttet på arealene det søkes tilskudd for. Journalen skal inneholde opplysninger om navn på plantevernmiddelet som brukes, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke kan fremlegge slike journaler for de siste tre årene.

§ 30 Tilbakebetaling og renter mv.

Dersom foretaket som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget, kan det feilutbetalte beløpet kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere utbetaling av tilskudd. Tilsvarende gjelder differansen mellom utbetalt beløp og redusert tilskudd som følge av vedtak om avkorting etter § 29 Avkorting av tilskudd.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Krav fra offentlig myndighet som utspringer av foretakets jordbruksvirksomhet kan motregnes i senere utbetalinger av tilskudd til foretaket.

§ 31 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft xx.xx.2019. Samtidig oppheves FOR-2018-06-27-1088 (Forskrift om miljøtilskudd til jordbruket, Nordland)